

Naam: R. Ellenbroek
Datum: 01 februari 2022
Team/teamonderdeel: UF Advies- en Projectbureau

Collegevoorstel

Onderwerp	start aanbesteding verwerking huishoudelijk afval en GFT
Advies Is er een uiterste behandeldatum?	Bespreekstuk Ja, 22 februari 2022
Portefeuillehouder	E.J.F.M. van Mierlo
Openbaar	Openbaar, met embargo na publicatie
Raadsvoorstel of raadsbrief	Raadsbrief

Toelichting voor de openbare besluitenlijst:

Gemeente Almelo gaat samen met de gemeente Oldenzaal de verwerking van het huishoudelijke afval aanbesteden. Het gaat om een Europese (openbare) aanbesteding voor de ontvangst en verwerking van de afvalsoorten fijn huishoudelijk restafval (HRA), grof huishoudelijk afval (GHA) en groente- fruit- en tuinafval en etensresten (GFT) conform de hiervoor geldende wet- en regelgeving. Wij beogen daarmee een rechtmatige (Europees aanbestede) overeenkomst te kunnen sluiten voor de verwerking van het huishoudelijk afval vanaf 1 juli 2022. Het college van B&W heeft besloten de aanbestedingsprocedure te starten.

Voorgesteld besluit

- Op 25 februari de aanbestedingsprocedure te starten door publicatie op Tendered, voor de "Overslag, transport en verwerking van fijn en grof huishoudelijk restafval (HRA) en groente-, fruit- en tuinafval (GFT)", met als belangrijkste uitgangspunten:
 - contractperiode van 4 jaar, met optionele verlenging van twee keer 2 jaar
 - voor het hele Almelse grondgebied, met uitzondering van Aadorp
 - de mogelijkheid om per 1 juli 2024 nascheiding in te voeren, of zoveel eerder als de gecontracteerde partij dat mogelijk acht
 - gunning op basis van beste prijs-kwaliteitverhouding (economisch meest voordelige inschrijving);
- Inschrijvers na indiening van de inschrijvingen een inschrijfvergoeding te verstrekken als sprake is van voortijdige beëindiging van de aanbestedingsprocedure;
- Een voortijdige beëindigingsclausule/-mogelijkheid op te nemen, voor het geval de uit hoofde van de aanbesteding gegunde overeenkomst alsnog moet worden beëindigd op rechterlijk bevel;
- De raad te informeren, middels bijgaande raadsinformatiebrief met kenmerk Raad - 7128
- Twence Holding B.V. en de overige medeaandeelhouders in Twence Holding B.V. te informeren middels uitgaande brief met kenmerk Uit - 102710

Inleiding

Het is de bedoeling dat wij samen met de gemeente Oldenzaal ons afval aanbesteden. Het gaat om een Europese (openbare) aanbesteding voor de ontvangst en verwerking van de afvalsoorten fijn

huishoudelijk restafval (HRA), grof huishoudelijk afval (GHA) en groente- fruit- en tuinafval en etensresten (GFT) conform de hiervoor geldende wet- en regelgeving.

Zoals u weet wil Almelo, samen met enkele andere gemeenten, zelf controleren of het afvallevering- en verwerkingscontract dat Twence Holding B.V. haar aandeelhouders heeft aangeboden rechtmatig is (lees: in overeenstemming is met de (aanbestedings)wet- en regelgeving). Meer specifiek: kan/mag dat contract met een beroep op de uitzonderingsregel van de quasi-inhouse aanbesteding in de wetgeving één op één worden gegund aan c.q. gesloten worden met AVI Twente B.V. en Twence Bioconversie B.V.? Beide ondernemingen zijn dochterbedrijven van Twence Holding B.V.

Voor deze controle hebben de aandeelhouders informatie nodig van Twence, deze weigert de informatie echter te verstrekken. Zolang Almelo deze controle niet zelf kan uitvoeren zijn wij ook niet voornemens het door Twence aangeboden contract te ondertekenen. Het huidige contract, op basis waarvan op dit moment het Almelo'se huishoudelijke afval wordt verwerkt, loopt nog tot en met 30 juni 2022. Vanaf 1 juli 2022 moet Almelo daarom beschikken over een rechtmatig contract met een of meerdere (markt)partijen zodat het Almelo'se huishoudelijke afval verwerkt kan worden. Om te voorkomen dat Almelo tegen die tijd geen contract heeft starten we nu een aanbesteding om te zijner tijd het verwerken van ons afval rechtmatig te kunnen contracteren. In de tussentijd blijven we in overleg met Twence, ook al heeft die aangegeven geen ander contract met ons te willen afsluiten dan het contract dat men zelf aanbiedt. Ook wenst men nog steeds geen inzage te geven in informatie waarmee Almelo kan vaststellen of het door Twence aangeboden contract rechtmatig is.

Het is overigens aan Almelo (en aan de overige gemeenten voor zichzelf) om toe te zien dat onze opdracht op rechtmatige wijze wordt gegund volgens de vereisten van de Aanbestedingswet 2012. Deze verantwoordelijkheid kan niet worden overgedragen aan bijvoorbeeld Twence omdat deze partij in deze context niet de "aanbestedende dienst" is, maar een mogelijke opdrachtnemer. Gemeenten zijn in dit geval de opdrachtgevers van de opdracht, in de wet "aanbestedende dienst" genoemd.

Beoogd effect

Beoogd effect is het sluiten van een rechtmatige (Europees aanbestede) overeenkomst voor de (overslag en) verwerking van huishoudelijk afval (HRA, GHA en GFT) vanaf 1 juli 2022 van Almelo en Oldenzaal.

Argumenten voor

1.1 Omvang en belang van de aanbesteding rechtvaardigen een collegebesluit.

De omvang van de opdracht en het belang dat samenhangt met de aard van de opdracht rechtvaardigen het dat het college hierover een besluit neemt.

1.2 Europese aanbesteding garandeert rechtmatigheid af te sluiten contract.

Door conform wet- en regelgeving een aanbesteding uit te schrijven/ te doorlopen zijn wij in staat een rechtmatig contract af te sluiten. Dit is een verplichting voor c.q. verantwoordelijkheid van een aanbestedende dienst. Deze verantwoordelijkheid kan niet worden overgelaten aan een andere partij.

1.3 Beoogd contract is bedoeld voor een beperkte contractperiode.

Met deze aanbesteding creëren we de mogelijkheid voor een contractperiode die eindig is zodat wij zelf de keuze hebben voor verlenging bij dezelfde partij of juist te zijner tijd het opstarten van een nieuwe aanbesteding. Deze flexibiliteit is wenselijk.

1.4 Beoogd contract biedt de mogelijkheid tot een andere vorm van afvalscheiding.

Het beoogde contract zal de optie bevatten om op termijn een andere vorm van afvalscheiding te kunnen invoeren. Nascheiding wordt op dit moment door gemeente Almelo verder onderzocht en er wordt er een plan van aanpak opgesteld voor de invoering ervan.

1.5 Uitzondering voor Aadorp

Omdat volgens de statuten van Twence het afval van "...een gedeelte van het ressort..." aangeleverd moet worden bij Twence kan niet voor het hele grondgebied Europese aanbesteding worden uitgeschreven. Er is daarbij gekozen voor Aadorp omdat dit een afgebakend gebied is en derhalve

gezien kan worden als een apart ressort. Hiermee wordt voldaan aan de statutaire kwaliteitseis die ook voor Almelo geldt.

1.6 Economisch meest voordelige inschrijver

In de afweging wordt ook een financiële bijdrage toegekend aan duurzaamheidsaspecten (transport, wijze van verwerken e.d.).

2.1. Het is proportioneel om een vergoeding uit te keren

Door het intrekken van de aanbesteding hebben inschrijvers geen kans op een gunning, terwijl zij wel kosten maken. Gebruikelijk is dan dat deze kosten worden vergoed.

3.1. Door een ontbindingsclausule op te nemen beperken we het financiële risico

Bij definitieve gunning komt een overeenkomst tot stand tussen de aanbestedende dienst en de winnende inschrijver. Er is een risico dat Almelo gedurende de looptijd van de overeenkomst, op basis van een rechterlijke uitspraak, veroordeeld wordt tot de volledige leveringsverplichting van het genoemde huishoudelijke afval aan Twence. Door in de aanbesteding een voortijdige beëindigingsclausule op te nemen, kan de overeenkomst dan alsnog worden ontbonden en wordt het financiële risico gelimiteerd.

4.1 Raad wordt geïnformeerd

Het college heeft conform de gemeentewet de verplichting jegens de gemeenteraad deze te informeren. Met het verzenden van deze raadsbrief wordt daaraan voldaan.

5.1 Twence Holding B.V. en overige medeaandeelhouders worden geïnformeerd

Door Twence Holding B.V. en de overige medeaandeelhouders in Twence Holding B.V. te informeren, blijven we consequent open en transparant.

Kanttekeningen

1.1. Europees aanbesteden van afvalverwerking in onze gemeenten ligt onder een vergrootglas.

Het handelen van Almelo en Oldenzaal wordt in deze kwestie nauw gevolgd. De opzet van de aanbesteding is solide en gedegen. Juridische vraagstukken worden met hulp van een ter zake deskundig kantoor geanalyseerd.

1.2. De aanbesteding heeft een relatie met het aandeelhouderschap van Twence Holding B.V.

Het hebben van een afvalleverings- en verwerkingscontract staat niet op zichzelf maar heeft ook een relatie met het aandeelhouderschap van Twence Holding B.V. Een aandeelhouder dient namelijk te voldoen aan de kwaliteitseis zoals vastgelegd in de statuten. Hierin wordt echter voorzien middels gebruikmaking van art. 4, lid 1 van de statuten: een contract dat een specifiek deel van het grondgebied van een gemeente betreft (het aldaar genoemde "...een gedeelte van het ressort..."). Door een deel van ons grondgebied aan te wijzen voor exclusieve contractering met Twence kunnen wij voldoen aan het gestelde in de statuten.

1.3. Uitschrijven aanbesteding wordt mogelijk via de rechter bestreden.

In het verlengde van Kanttekening 1.2. kan Twence Holding B.V. een procedure bij de rechter aanhangig maken om de aanbesteding en het resultaat daarvan in de rechtszaal aan te vechten. Na juridisch advies bestaat voldoende overtuiging dat artikel 4, lid 1 van de statuten door onze gemeenten correct wordt toegepast. Uiteraard is het aan een rechter hierover een oordeel te vellen, indien dit daar aanhangig wordt gemaakt.

1.4. De kosten voor de verwerking van afval nemen waarschijnlijk toe

De tarieven waarmee inschrijvers hun aanbieding doen zijn op voorhand niet exact in te schatten. Desondanks is de verwachting dat de kosten hoger zullen zijn, dan in de huidige situatie. Dit komt doordat in de nieuwe situatie waarschijnlijk sprake zal zijn van kosten voor overslag, transport en verwerking. Daar waar nu alleen sprake is van kosten voor verwerking, omdat Twente Milieu na inzameling direct stort bij verwerker Twence. Echter, de gemeenten wensen aan te besteden om een rechtmatig contract af te sluiten, omdat er ernstige twijfels zijn over de rechtmatigheid van de quasi-inhouse aanbesteding. Aanbesteden voor een lager tarief is nooit het doel geweest.

1.5 Het staat Twence vrij om ook deel te nemen aan de Europese aanbesteding

Ook Twence kan inschrijven tijdens de Europese aanbestedingsprocedure. Omdat zij geen op- en overslagkosten hoeft te berekenen kan het zijn dat de totale prijs (overslag, transport en verwerking) bij Twence goedkoper uitvalt dan bij een derde partij, maar hoger is dan het tarief dat de overige Twentse gemeenten betalen. In de publieke opinie kan het vreemd overkomen dat Almelo en Oldenzaal een hoger tarief betalen bij Twence dan de andere 13 "Twence" gemeenten. Echter, de gemeenten wensen aan te besteden om een rechtmatig contract af te sluiten. Aanbesteden voor een lager tarief is nooit het doel geweest. Indien Twence inschrijft, zal het bedrijf wel adequate stappen richting nascheiding moeten zetten.

Kosten, opbrengsten en dekking

11 april worden de inschrijvingen ingediend. Als we besluiten om na 11 april de aanbesteding in te trekken en niet opnieuw aanbesteden, wordt er een inschrijfvergoeding uitgekeerd. Intrekken van de aanbesteding kan tot de definitieve gunning (op 11 mei).

De inschrijfvergoeding is gelimiteerd. In het slechtste geval moet € 25.200,- worden uitgekeerd. Deze kosten moeten in dat geval gedekt worden uit taakveld B173 afval, subtaakveld C17311 restafval.

Op 3 mei ligt het voorstel aan het college van B&W voor om tot definitieve gunning over te gaan op 11 mei. Bij de definitieve gunning komt een overeenkomst tot stand tussen de aanbestedende dienst en de winnende inschrijver. De jaarlijkse kosten van de overeenkomst komen ten laste van het budget voor afval. Een eventuele stijging van kosten kan worden opgevangen door een stijging van de afvalstoffenheffing.

Na de definitieve gunning op 11 mei, kan de overeenkomst alleen nog ontbonden worden als Almelo en Oldenzaal, op basis van een rechterlijke uitspraak, veroordeeld wordt tot de volledige leveringsverplichting van het genoemde huishoudelijke afval aan Twence. De schadevergoeding die dan moet worden uitgekeerd, is in de overeenkomst vastgesteld op éénmalig 10% van de geplande jaaromzet.

Uitvoering

Na dit besluit zullen de aanbestedingsdocumenten op 25 februari gepubliceerd worden op het digitale aanbestedingsportaal TenderNed. Gedurende de aanbestedingsprocedure worden geïnteresseerde partijen in de gelegenheid gesteld vragen te stellen. Indien nodig en/of gewenst, kunnen op basis hiervan aanpassingen worden doorgevoerd in de aanbestedingsdocumenten, waarbij geen wezenlijke wijzigingen toegestaan zijn.

11 april worden de inschrijvingen ingediend. Op 20 april vindt de voorlopige gunning plaats. Op 3 mei ligt het voorstel aan het college van B&W voor om tot definitieve gunning over te gaan op 11 mei.

Bij de definitieve gunning komt een overeenkomst tot stand tussen de aanbestedende dienst en de winnende inschrijver en kan de overeenkomst alleen nog ontbonden worden, als Almelo, op basis van een rechterlijke uitspraak, veroordeeld wordt tot de volledige leveringsverplichting van het genoemde huishoudelijke afval aan Twence.

Bijlagen

- Raadsbrief Raad – 7128
- Uitgaande brief aan Twence en medeaandeelhouders met kenmerk UIT – 102710
- Almelo Leidraad EA 20220217 C9 RJ met kenmerk INT – 81117
- Almelo PvE Verwerking HRA&GFT 20220212 V1 RJ met kenmerk INT – 81117
- 04A Invulformulier gunningscriteria perceel 1 20220203 V1 RJ met kenmerk INT – 81117
- 04B Invulformulier gunningscriteria perceel 2 20220212 V1 RJ met kenmerk INT – 81117
- 04C Invulformulier gunningscriteria perceel 3 20220212 V1 RJ met kenmerk INT – 81117
- 04D Invulformulier gunningscriteria perceel 4 20220214 V1 RJ met kenmerk INT – 81117

Procesinformatie

Intern overleg

De aanbesteding is in samenwerking met de gemeente Oldenzaal voorbereid. Hiertoe is een werkgroep opgezet waarin de volgende disciplines zijn vertegenwoordigd: externe projectleider (met specifieke deskundigheid in aanbestedingen van afval van overheden), adviseur Afval. In dezelfde werkgroep nemen ook deel de inkoopadviseur en de adviseur Afval van de gemeente Oldenzaal.

De werkgroep rapporteert in Almelo aan de ambtelijk opdrachtgever, dit is het Hoofd Uitvoering Fysiek.

Afstemming met portefeuillehouder

Op 9 feb. 2022 heeft afstemming met de wethouders Van Mierlo plaatsgevonden. Het voorstel heeft instemming.

Directie-advies

B&W voorstel standaard

Communicatie over het besluit

Reguliere persconferentie